

ABSTRAKT

Předkládaná disertační práce pojednává o osídlení v historickém centru Bratislavy, takzvaně Staré Bratislavě, v období 1. stol. př. n. l. až po 4. stol. n. l. v kontextu římských (italických) kontaktů. Sestává ze dvou částí vymezených dvěma obdobími – pozdně latenským (oppidálním) a římským (císařským). Z toho vyplývá hlavní výzkumná otázka: „Jakou roli sehráli Římané v prostoru Staré Bratislavy a bratislavské brány?"

Jádro práce tvoří korpus italských importů zařazených do jednotlivých složek. Je sestaven na základě publikovaných zpráv a vlastního výzkumu. K jednotlivým kategoriím jsou průběžně uvedena komplexnější hodnocení (závěry) včetně nových interpretací sumarizujících problematiku dané kategorie. V práci je vyhodnocena také problematika dějin bádání obou vymezených období. Průběžné posuzování kategorií importů umožnilo posuzovat téma práce v rámci procesu její tvorby a tak zamýšlet a stavět nové otázky. Na ně navazuje čtvrtá kapitola Výsledky a diskuse a Závěr.

Římané navázali užší kontakty se středodunajskou oblastí a bratislavskou branou již v 1. stol. př. n. l. v kontextu pozdně latenského osídlení regionu. Existence bratislavského oppida ve Staré Bratislavě souvisela s konkrétními událostmi v období (70)/60/50 až 40/30/20. Zřejmě i římský zájem a s Římany realizované kontakty byly jedním z akumulátorů jeho intenzivního rozvoje. Přestože za současného stavu výzkumu nelze jednoznačně interpretovat zánik oppida, v souvislosti se zde (a na Devíně) realizovanými římskými kontakty lze lépe rozumět římskému vojenskému postupu ke střednímu Dunaji kolem přelomu letopočtů. Dříve v oppide realizované římské kontakty mají po přelomu letopočtů jiný charakter definovaný stálou přítomností římského vojenství a administrativy na levém břehu Dunaje. Starší předpoklady o existenci římského tábora, resp. delší vojenské přítomnosti na území Staré Bratislavy nebyly dosud potvrzeny. Přestože přítomnost římských vojáků v souvislosti s jistými epizodickými událostmi nelze zcela vyloučit, vzhledem k povaze germánského osídlení v bratislavské bráně, v části severně od Dunaje, lze předpokládat, že Římané tuto oblast kontrolovali především prostřednictvím kontaktů a Římanům nakloněnými germánskými elitami. Práce se také zabývá otázkou tzv. rezidence na území Staré Bratislavy.

Klíčová slova: Bratislava, importy, latén, Rimania, oppidum, Limes Romanus, historiografia